

Risale-i Nur Külliyyatından

Küçük Sözler

Müellifi

Bedüzzaman

Said Nursî

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَ بِهٖ نَسْتَعِیْنُ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ
وَ الصَّلٰةُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَ عَلٰی آلِهٖ وَ صَحْبِهٖ اَجْمَعِیْنَ

Ey kardeş!

Benden birkaç nasihat istedin.

Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtıyla,
sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı
nefsimle beraber dinle.

Çünkü ben nefsimi,

herkesten ziyade nasihate muhtaç görüyorum.

Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü
biraz uzunca nefsime demiştim.

Şimdi kısaca ve avam lisanıyla

nefsime diyeceğim.

Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz

Bismillah her hayrın başıdır.

Biz dahi başta ona başlarız.

Bil ey nefsim, şu mübarek kelime;

- **İslâm nişanı** olduğu gibi,
Bütün mevcudatın;
- **Lisan-ı haliyle vird-i zebanıdır.**

Bismillah;

- Ne büyük tükenmez bir **kuvvet**,
- Ne çok bitmez bir **bereket** olduğunu
anlamak istersen,

Şu temsilî hikâyeciğe bak dinle. Şöyle ki:

Bedevi Arab çöllerinde seyahat eden adama
gerektir ki,

- **Bir kabîle reisinin ismini alsın**
- Ve **himayesine girsin.**
 - ✓ **Tâ şakilerin şerrinden kurtulup,**
 - ✓ **Hacatını tedarik edebilsin.**

Yoksa tek başıyla,

hadsiz düşman ve ihtiyacatına karşı

perişan olacaktır.

İşte böyle bir seyahat için iki adam,

sahraya çıkıp gidiyorlar.

Onlardan * **birisi mütevazı** idi,

* **diğeri mağrur.**

Mütevazı, bir reisin ismini aldı.

Mağrur, almadı.

Alanı; her yerde selâmetle gezdi.

Bir katı-üt tarîke rast gelse, der:

“Ben, filan reisin ismiyle gezerim.”

Şaki defolur, ilişemez.

Bir çadıra girse, o nam ile hürmet görür.

Öteki mağrur;

Bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki,
tarif edilmez.

Daima titrer, daima dilencilik ederdi.

Hem zelil, hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim!

✓ **Sen o seyyahsın.**

✓ **Şu dünya ise, bir çöldür.**

Aczin ve fakrın hadsizdir.

Düşmanın, hacatın nihayetsizdir.

Madem öyledir;

Şu sahranın;

Mâlik-i Ebedî'si ve Hâkim-i Ezelî'sinin

ismini al.

✓ **Tâ, bütün kâinatın dilencililiğinden**

✓ **Ve her hâdisatın karşısında titremeden
kurtulasın.**

Evet,

Bu kelime öyle mübarek bir *definedir* ki

Senin nihayetsiz aczin ve fakrın,
Seni nihayetsiz kudrete, rahmete rabtedip
Kadîr-i Rahîm'in dergâhında **aczi, fakrı**
En makbul bir şefaâtçi yapar.

Evet,

Bu kelime ile hareket eden o adama benzer ki

Askere kaydolur. Devlet namına hareket eder.
Hiçbir kimseden pervası kalmaz.

Kanun namına, devlet namına der,

Her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demiştik:

Bütün mevcudat;

Lisan-ı hal ile *Bismillah* der. Öyle mi?

Evet, nasılki görsen;

Bir tek adam geldi.

Bütün şehir ahalisini cebren bir yere sevketti.

Ve cebren işlerde çalıştırdı.

Yakînen bilirsin; O adam;

Kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket etmiyor.

Belki o bir askerdir. Devlet namına hareket eder.

Bir padişah kuvvetine istinad eder.

Öyle de; **Her şey,**

Cenab-ı Hak'ın namına hareket eder ki;

Zerrecikler gibi **tohumlar, çekirdekler**

- ✓ Başlarında koca ağaçları taşıyor,
- ✓ Dağ gibi yükleri kaldırıyorlar.

Demek;

• **Herbir ağaç, “Bismillah”** der.

- ✓ Hazine-i Rahmet meyvelerinden
ellerini dolduruyor,
- ✓ Bizlere tablacılık ediyor.

• **Herbir bostan, “Bismillah”** der.

- ✓ Matbaha-i Kudret'ten bir kazan olur ki;
- ✓ Çeşit çeşit pek çok muhtelif leziz taamlar,
- ✓ İçinde beraber pişiriliyor.

• **Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar, “Bismillah”** der.

- ✓ Rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur.
- ✓ Bizlere, Rezzak namına en latif, en nazif,
- ✓ Âb-ı hayat gibi bir gıdayı takdim ediyorlar.

• **Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi Yumuşak kök ve damarları, “Bismillah”** der.

- ✓ Sert olan taş ve toprağı deler geçer.
- ✓ Allah namına, Rahman namına der,
- ✓ Her şey ona müsahhar olur.

Evet,

Havada dalların intişarı ve meyve vermesi gibi,

➤ **O sert taş ve topraktaki köklerin,**

Kemal-i sühuletle intişar etmesi,

Ve yer altında yemiş vermesi;

➤ Hem **şiddet-i hararete** karşı

Aylarca nazik, **yeşil yaprakların** yaş kalması;

Tabiiyunun ağzına şiddetle tokat vuruyor.

Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki:

En güvendiğin **salabet** ve **hararet** dahi,

Emir tahtında hareket ediyorlar ki;

O ipek gibi yumuşak **damarlar,**

birer Asâ-yı Musa (AS) gibi

فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ

emrine imtisal ederek **taşları** şakk eder.

Ve o sigara kâğıdı gibi ince nazenin **yapraklar,**

birer aza-yı İbrahim (A.S.) gibi,

ateş saçan hararete karşı

يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا

âyetini okuyorlar.

Madem;

Her şey manen “Bismillah” der.

Allah namına, Allah'ın nimetlerini,
getirip bizlere veriyorlar.

Biz dahi;

“Bismillah” demeliyiz.

Allah namına vermeliyiz.

Allah namına almamız.

Öyle ise;

Allah namına vermeyen

gafil insanlardan almamalıyız...

Sual: Tablacı hükmünde olan insanlara
bir fiat veriyoruz.

Acaba asıl mal sahibi olan **Allah,**
ne fiat istiyor?

Elcevab: Evet o Mün'im-i Hakikî,

Bizden o kıymettar nimetlere, mallara bedel
İstediği fiat ise; **üç şeydir.**

Biri: **Zikir.** Biri: **Şükür.** Biri: **Fikir**'dir.

- Başta ***“Bismillah” zikirdir.**
- Âhirde ***“Elhamdülillah” şükürdür.**
- Ortada,

Bu kıymettar hârika-i san'at olan nimetler
Ehad-i Samed'in mu'cize-i kudreti ve
hediye-i rahmeti olduğunu

***“Düşünmek ve derketmek” fikirdir.**

Bir padişahın kıymetli bir hediyesini
sana getiren bir miskin adamın ayağını öpüp,

Hediye sahibini tanımamak

ne derece belâhet ise,

Öyle de;

Zahirî mün'imleri medih ve muhabbet edip,

Mün'im-i Hakikî'yi unutmak;

ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefis!

Böyle ebleh olmamak istersen;

Allah namına ver,

Allah namına al,

Allah namına başla,

Allah namına işle.

Vesselâm.

* * *

İkinci Söz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

İmanda;

Ne kadar büyük bir **saadet** ve **nimet** ve
Ne kadar büyük bir **lezzet** ve **rahat**
bulduğunu anlamak istersen;

Şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Bir vakit iki adam, hem keyif, hem ticaret için
seyahate giderler.

- Biri * **Hodbin**, tali'siz bir tarafa,
- Diğeri * **Hudabin**, bahtiyar diğer tarafa,
sülûk eder, giderler.

* **Hodbin adam;**

Hem **hodgâm**, hem **hodendiş**, hem **bedbîn**
olduğundan,

Bedbînlik cezası olarak,

🌀 **Nazarında pek fena bir memlekete düşer.**

Bakar ki:

Her yerde âciz bîçareler,
Zorba müdhiş adamların
ellerinden ve tahribatlarından vaveylâ ediyorlar.

Bütün gezdiği yerlerde
böyle hazîn, elîm bir hali görür.
Bütün memleket;
bir **matemhane-i umumî** şeklini almış.

Kendisi,

Şu **elîm** ve **muzlim** haleti hissetmemek için
Sarhoşluktan başka çare bulamaz.

Çünkü;

Herkes ona **düşman** ve **ecnebi** görünüyor
Ve ortalıkta dahi, **müdhîş cenazeleri** ve
Me'yusane **ağlayan yetimleri** görür.

Vicdanı, azab içinde kalır.

*** Diğer;**

Hüdabîn, Hüdaperest ve **Hakendiş,**

güzel ahlâklı idi ki:

🌀 **Nazarında** pek güzel bir memlekete düştü.

İşte bu iyi adam;

Girdiği memlekette bir umumî şenlik görüyor.

Her tarafta bir **sürur**, bir **şehr-âyin**,

Bir **cezbe** ve **neş'e** içinde **zikirhaneler;**

Herkes ona dost ve akraba görünür.

Bütün memlekette yaşasınlar ve teşekkürler ile

Bir **terhisat-ı umumiye** şenliği görüyor.

Hem **tekbir** ve **tehlil** ile mesrurane

Ahz-ı asker için bir davul, bir musikî sesi işitiyor.

Evvelki bedbahtın hem kendi, hem umum halkın elemi ile **müteallim** olmasına bedel;

Şu bahtiyar, hem kendi, hem umum halkın süruru ile **mesrur** ve **müferrah** olur.

**Hem güzelce bir ticaret eline geçer,
Allah'a şükreder.**

Sonra döner, öteki adama rastgelir.

Halini anlar. Ona der:

“Yahu sen divane olmuşsun.

Bâtınındaki çirkinlikler,

zahirine aksetmiş olmalı ki,

Gülmeyi ağlamak,

Terhisatı soymak ve talan etmek

tevehhüm etmişsin.

Aklını başına al, kalbini temizle.

Tâ, şu musibetli perde senin nazarından kalksın,

hakikatı görebilesin.

Zira;

- Nihayet derecede âdil, merhametkâr, raiyet-perver, muktedir, intizam-perver, müşfik bir melikin memleketi,
- Hem bu derece göz önünde âsâr-ı terakkiyat ve kemalât gösteren bir memleket;

Senin vehminin gösterdiği surette olamaz.”

Sonra;

O bedbahtın akli başına gelir, nedamet eder.

“Evet, ben işretten divane olmuşum.

Allah senden razı olsun ki,

Cehennemî bir haletten beni kurtardın.” der.

Ey nefsim! Bil ki:

❖ **Evvelki adam;**

Kâfirdir veya fâsık-ı gafildir.

• **Şu dünya, onun nazarında,**

✓ **bir matemhane-i umumiye dir.**

• **Bütün zîhayat,** firak ve zeval sillesiyle

✓ **Ağlayan yetimlerdir.**

• **Hayvan ve insan ise;**

Ecel pençesiyle parçalanan,

✓ **Kimsesiz başıbozuklardır.**

• **Dağlar ve denizler gibi büyük mevcudat,**

Ruhsuz, müdhiş

✓ **Cenazeler hükmündedirler.**

• **Daha bunun gibi**

çok elîm, ezici, dehşetli evham,

küfründen ve dalaletinden neş'et edip,

onu manen tazib eder.

❖ **Diğer adam ise;**

Mü'mindir.

Cenab-ı Hâlık'ı tanır, tasdik eder.

• **Onun nazarında şu dünya,**

✓ **Bir zikirhane-i Rahman,**

✓ **Bir talimgâh-ı beşer ve hayvan**

✓ **ve bir meydan-ı imtihan-ı ins ü cândır.**

- **Bütün vefiyat-ı hayvaniye ve insaniye ise;**
✓ **Terhisattır.**

Vazife-i hayatını bitirenler,

bu dâr-ı fâniden, manen mesrurane,

dağdağasız diğér bir âleme giderler.

Tâ yeni vazifedarlara yer açılınsın, gelip çalışsınlar.

- **Bütün tevellüdat-ı hayvaniye ve insaniye ise;**
ahz-ı askere, silâh altına,
✓ **vazife başına gelmektir.**

- **Bütün zîhayat,**
✓ **birer muvazzaf mesrur asker,**
✓ **birer müstakim memnun memurlardır.**

- **Bütün sadâlar ise,**
✓ ya vazife başlamasındaki **zikir** ve **tesbih**
✓ ve paydostan gelen **şükür** ve **tefrih**
✓ veya işlemek neş'esinden **neş'et eden**
nağamattır.

- **Bütün mevcudat,** o mü'minin nazarında,
Seyyid-i Kerim'inin ve Mâlik-i Rahîm'inin
✓ **birer munis hizmetkârı,**
✓ **birer dost memuru,**
✓ **birer şirin kitabıdır.**

Daha bunun gibi;

pek çok latif, ulvî ve leziz, tatlı hakikatlar,
imanından tecelli eder, tezahür eder.

Demek iman;
bir manevî Tûbâ-i Cennet
çekirdeğini taşıyor.

Küfür ise,
manevî bir zakkum-u Cehennem
tohumunu saklıyor.

Demek **selâmet** ve **emniyet**,
yalnız **İslâmiyette** ve **imandadır**.

Öyle ise, biz daima

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ وَ كَمَالِ الْإِيمَانِ

demeliyiz...

* * *

Üçüncü Söz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا

İbadet;

➤ Ne büyük bir **ticaret** ve **saadet**
Fısk ve sefahet,

➤ Ne büyük bir **hasaret** ve **helâket**

olduğunu anlamak istersen,

Şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle...

Bir vakit iki asker,

Uzak bir şehire gitmek için emir alıyorlar.

Berberer giderler; tâ, yol ikileşir.

Bir adam orada bulunur, onlara der:

Şu sağdaki yol;

- Hiç **zararı olmamakla** beraber,
- Onda giden yolculardan ondan dokuzu

Büyük kâr ve rahat görür.

Soldaki yol ise;

- **Menfaatı olmamakla** beraber,
- On yolcusundan dokuzu

Zarar görür.

Hem ikisi,

- Kısa ve uzunlukta birdirler.

Yalnız bir fark var ki;

* **İntizamsız, hükûmetsiz** olan

sol yolun yolcusu;

- **Çantasız, silâhsız** gider.
- Zahirî bir hıffet, yalancı bir rahatlık görür.

* **İntizam-ı askerî altındaki**

sağ yolun yolcusu ise;

mugaddi hülâsalardan dolu

➤ dört okkalık bir **çanta**

ve her adüvvü alt ve mağlub edecek

➤ iki kıyyelik bir mükemmel mîrî **silâhı**

taşımaya mecburdur.”

O iki asker,

O muarrif adamın sözünü dinledikten sonra;

❖ **Şu bahtiyar nefer, sağa gider.**

Bir batman ağırlığı omuzuna ve beline yükler.

Fakat kalbi ve ruhu;

binler batman minnetlerden

ve korkulardan kurtulur.

❖ **Öteki bedbaht nefer ise,**

Askerliği bırakır.

Nizama tâbi olmak istemez, **sola gider.**

- Cismi bir batman ağırlıktan kurtulur,
- Fakat **kalbi** binler batman **minnetler** altında
- Ve **ruhu** hadsiz **korkular** altında ezilir.
- Hem herkese **dilenci,**
- Hem her şeyden, her hâdiseden **titrer**
bir surette gider.

Tâ, mahall-i maksuda yetişir.

Orada, âsi ve kaçak cezasını görür.

❖ **Askerlik nizamını seven,**

Çanta ve silâhını muhafaza eden

Ve sağa giden nefer ise,

- ✓ Kimseden minnet almayarak,
- ✓ Kimseden havf etmeyerek

rahat-ı kalb ve vicdan ile gider.

Tâ o matlub şehire yetişir.

Orada, vazifesini güzelce yapan

bir namuslu askere münasib

bir mükâfat görür.

İşte ey nefis-i serkeş! Bil ki:

O iki yolcu;

- biri muti-i kanun-u İlahî,
- birisi de âsi ve hevaya tâbi insanlardır.

O yol ise; hayat yoludur ki;

- âlem-i ervahtan gelip
- kabirden geçer,
- âhirete gider.

O çanta ve silâh ise, ibadet ve takvadır.

İbadetin çendan zahirî bir ağırlığı var.

Fakat manasında

öyle bir rahatlık ve **hafiflik** var ki, **tarif** edilmez.

Çünkü âbid, namazında der: **هَلْ لَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَأْتِيهِمْ**

Yani:

- “**Hâlık** ve **Rezzak**, ondan başka yoktur.
- Zarar ve menfaat, onun elindedir.
- O hem **Hakîm'dir**, abes iş yapmaz.
- Hem **Rahîm'dir**; ihsanı, merhameti çoktur” diye itikad ettiğinden
her şeyde bir hazine-i rahmet kapısını bulur.

Dua ile çalar.

- Hem her şeyi,
kendi Rabbisinin emrine müsahhar görür,
Rabbisine iltica eder.
Tevekkül ile istinad edip,
her musibete karşı tahassun eder.
İmanı, ona bir emniyet-i tâmme verir.

Evet; Her hakikî **hasenat** gibi,

Cesaretin dahi menbaı, **imandır, ubudiyettir.**

Her **seyyat** gibi,

Cebanetin dahi menbaı, **dalalettir.**

Evet;

Tam münevver-ül kalb bir âbidi,

küre-i arz bomba olup patlasa,

ihtimaldir ki, onu korkutmaz.

Belki hârika bir kudret-i Samedaniyeyi,

lezzetli bir hayret ile seyredecek.

Fakat;

Meşhur bir münevver-ül akıl denilen

Kalbsız bir fâsık feylesof ise;

gökte bir kuyruklu yıldızı görse, yerde titrer.

“Acaba bu serseri yıldız Arzımıza çarpmasın mı?”

der; evhama düşer.1(*)

Evet insan!

- Nihayetsiz şeylere muhtaç olduğu halde;
sermayesi hiç hükmünde...
- Hem nihayetsiz musibetlere maruz olduğu halde;
İktidarı, hiç hükmünde bir şey...

1 (*): Bir vakit böyle bir yıldızdan Amerika titredi.

20 -- Çokları gece vakti hanelerini terkettiler.

- Âdeta sermaye ve iktidarının dairesi; eli nereye yetişirse o kadardır.

Fakat;

- Emelleri, arzuları ve elemeleri ve belaları ise; dairesi, gözü, hayali nereye yetişirse ve gidinceye kadar geniştir.

Bu derece âciz ve zaîf, fakir ve muhtaç olan **ruh-u beşere ;**

ibadet, tevekkül, tevhid, teslim;

Ne kadar • azîm bir **kâr**,

• bir **saadet**,

• bir **nimet** olduğunu,

bütün bütün kör olmayan görür, derk eder.

Malûmdur ki:

Zararsız yol, zararlı yola

-velev on ihtimalden bir ihtimal ile olsa

tercih edilir.

- Hâlbuki mes'elemiz olan **Ubudiyet yolu;** **zararsız** olmakla beraber, **ondan dokuz ihtimal ile** bir **saadet-i ebediye** hazinesi vardır.

• **Fısk ve sefahet yolu ise;**

-hattâ fâsıkın itirafıyla dahi-
menfaatsız olduğu halde,

ondan dokuz ihtimal ile

şekavet-i ebediye helâketi bulunduğu;

İcma ve tevatür derecesinde

* Hadsiz ehl-i ihtisasın ve müşahedenin
şehadetiyle sabittir.

* Ve ehl-i zevkin ve keşfin
ihbaratıyla muhakkaktır.

Elhasıl:

Âhiret gibi, **dünya saadeti** dahi,

İbadette ve Allah'a asker olmaktadır.

Öyle ise, biz daima

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الطَّاعَةِ وَالتَّوْفِيقِ

demeliyiz.

Ve Müslüman olduğumuza

şükretmeliyiz.

* * *

Dördüncü Söz

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّیْنِ

Namaz,

- Ne kadar **kıymetdar** ve **mühim**,
- Hem ne kadar **ucuz**
- Ve **az bir masraf ile kazanılır.**

Hem **namazsız adam,**

- Ne kadar **divane** ve **zararlı** olduğunu,

İki kerre iki dört eder derecesinde

kat'î anlamak istersen;

Şu temsilî hikâyeciğe bak, gör:

Bir zaman bir büyük hâkim, iki hizmetkârını,

-herbirisine yirmidört altın verip-

iki ay uzaklıkta has ve güzel bir çiftliğine

ikamet etmek için gönderiyor.

Ve onlara emreder ki:

“Şu para ile yol ve bilet masrafı yapınız.

Hem oradaki meskeninize lâzım bazı şeyleri

mübayaa ediniz.

Bir günlük mesafede bir istasyon vardır.

Hem araba, hem gemi, hem şimendifer,

hem tayyare bulunur. Sermayeye göre binilir.”

İki hizmetkâr, ders aldıktan sonra giderler.

❖ **Birisi bahtiyar idi ki,**

İstasyona kadar bir parça para masraf eder.
Fakat o masraf içinde, efendisinin hoşuna
gidecek öyle güzel bir ticaret elde eder ki;

sermayesi birden bine çıkar.

❖ **Öteki hizmetkâr**

bedbaht, serseri olduğundan;

İstasyona kadar yirmiüç altınını sarfeder.

Kumara-mumara verip zayı' eder,

birtek altını kalır.

Arkadaşı ona der:

“Yahu, şu liranı bir bilete ver.

Tâ, bu uzun yolda yayan ve aç kalmayasın.

Hem bizim efendimiz kerimdir;

belki merhamet eder, ettiğin kusuru afveder.

Seni de tayyareye bindirirler.

Bir günde mahall-i ikametimize gideriz.

Yoksa iki aylık bir çölde aç, yayan,

yalnız gitmeye mecbur olursun.”

Acaba şu adam inad edip,

O tek lirasını

bir **define anahtarı** hükmünde olan

bir **bilete** vermeyip,

muvakkat bir lezzet için sefahete sarfetse;

gayet akılsız, zararlı, bedbaht olduğunu,

en akılsız adam dahi anlamaz mı?

İşte ey namazsız adam

ve ey namazdan hoşlanmayan nefsim!

• **O hâkim ise;** Rabbimiz, Hâlıkımızdır.

• **O iki hizmetkâr yolcu ise;**

Biri mütedeyyin, namazını şevk ile kılar.

Diğeri gafil, namazsız insanlardır.

• **O yirmi dört altın ise,**

yirmi dört saat her gündeki ömürdür.

• **O has çiftlik ise,** Cennet'tir.

• **O istasyon ise,** kabirdir.

• **O seyahat ise,** kabre, haşre, ebede gidecek beşer yolculuğudur.

Amele göre, takva kuvvetine göre,

o uzun yolu mütefavit derecede kat'ederler.

Bir kısım ehl-i takva,

berk gibi bin senelik yolu, bir günde keser.

Bir kısmı da, hayal gibi

ellibin senelik bir mesafeyi bir günde kat'eder.

Kur'an-ı Azîmüştan, şu hakikate

iki âyetiyle işaret eder.

• **O bilet ise, namazdır.**

Birtek saat,

beş vakit namaza abdestle kâfi gelir.

Acaba **yirmi üç saatini**

Şu kısacık hayat-ı dünyeviyeye sarfeden

Ve o uzun hayat-ı ebediyeye

Birtek saatini sarfetmeyen;

- Ne kadar zarar eder,
- Ne kadar nefesine zulmeder,
- Ne kadar hilaf-ı akıl hareket eder.

Zira;

bin adamın iştirak ettiği bir piyango kumarına
Yarı malını vermek, akıl kabul ederse;
Hâlbuki kazanç ihtimali binde birdir.

Sonra; yirmi dörtten bir malını,

Yüzde doksan dokuz ihtimal ile

kazancı musaddak

Bir hazine-i ebediyeye vermemek;

- Ne kadar hilaf-ı akıl ve hikmet hareket ettiğini,
- Ne kadar akıldan uzak düştüğünü,

Kendini âkıl zanneden adam anlamaz mı?

Hâlbuki;

- **Namazda ruhun ve kalbin ve aklın büyük bir rahatı vardır.**

Hem;

- **Cisme de o kadar ağır bir iş değildir**

Hem;

- Namaz kılanın diğer mübah dünyevî amelleri, **güzel bir niyet ile ibadet hükmünü alır.**

Bu surette;

- **Bütün sermaye-i ömrünü, âhirete mal edebilir.**
- **Fâni ömrünü, bir cihette ibka eder.**

* * *

Beşinci Söz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

Namaz kılmak ve

Büyük günahları işlememek;

- Ne derece hakikî bir

* **vazife-i insaniye**

- Ve ne kadar fitrî, münasib bir

* **netice-i hilkat-ı beşeriye**

olduğunu görmek istersen;

Şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Seferberlikte bir taburda

- **Biri muallem, vazifeperver,**
- **Diğeri acemî, nefisperver,**

iki asker beraber bulunuyordu.

❖ **Vazifeperver nefer,**

- Talime ve cihada dikkat eder,
- Erzak ve tayinatını hiç düşünmezdi.

- Çünkü anlamış ki;
 - ✓ Onu beslemek ve cihazatını vermek,
 - ✓ Hasta olsa tedavi etmek,

Hattâ indelhace,

- ✓ Lokmayı ağzına koymaya kadar

devletin vazifesidir.

- Ve **onun asıl vazifesi,**
 - ✓ **talim ve cihaddır.**

Fakat;

- Bazı erzak ve cihazat işlerinde işler.
- Kazan kaynatır, karavanayı yıkar, getirir.

Ona sorulsa: Ne yapıyorsun?

- Devletin angaryasını çekiyorum, der.
- Demiyor: Nafakam için çalışıyorum.

❖ **Diğer şikempver**
ve acemî nefer ise;

- Talime ve harbe dikkat etmezdi.
- **“O, devlet işidir.** Bana ne?” derdi.
- Daim nafakasını düşünüp onun peşine dolaşır,
- Taburu terkeder, çarşıya gider, alış-veriş ederdi.

Bir gün, **muallem** arkadaşı **ona** dedi:

- Birader, **asıl vazifen,**

talim ve muharebedir.

Sen, onun için buraya getirilmişsin.

- Padişaha itimad et. O, seni aç bırakmaz.

O, onun vazifesidir.

- Hem sen, âciz ve fakirsin;
her yerde kendini beslettiremezsin.
- Hem mücahede ve seferberlik zamanıdır.
- Hem sana âsîdir der, ceza verirler.

Evet iki vazife, peşimizde görünüyor.

- Biri; **padişahın vazifesidir.**

Bazan biz onun angaryasını çekeriz ki,

bizi beslemektir.

- Diğeri; **bizim vazifemizdir.**

Padişah bize teshilat ile yardım eder ki,

talim ve harbdir.

Acaba **o serseri nefer,**

o mücahid mualleme kulak vermezse,

ne kadar tehlikede kalır anlarsın!

İşte ey tenbel nefsim!

- **O dalgalı meydan-ı harb,**
- * **Bu dağdağalı dünya hayatıdır.**
- **O taburlara taksim edilen ordu ise,**
- * **Cem'iyet-i beşeriyedir.**
- **Ve o tabur ise,**
- * **Şu asrın cemaat-ı İslâmiyesidir.**
- **O iki nefer ise,**

Biri;

- * **Feraiz-i diniyesini bilen ve işleyen**
- * **ve kebairi terk**
- * **ve günahları işlememek için**
- * **nefis ve şeytanla mücadele eden**
- müttaki müslümandır.**

Diğeri;

- * **Rezzak-ı Hakikî'yi**
- ittihâm etmek derecesinde**
- derd-i maişete dalıp,**
- * **feraizi terk**
- * **ve maişet yolunda**
- rastgelen günahları işleyen**
- fâsık-ı hâsirdir.**

- **Ve o talim ve talimat ise,**
- * **(başta namaz) ibadettir.**

• **Ve o harb ise;**

- * nefis ve heva, cin ve ins şeytanlarına karşı mücahede edip,
- * günahlardan ve ahlâk-ı rezileden kalb ve ruhunu helâket-i ebediyeden kurtarmaktır.

• **Ve o iki vazife ise;**

Birisi;

- * hayatı verip beslemektir.

Diğeri;

- * hayatı verene ve besleyene perestiş edip yalvarmaktır,
- * ona tevekkül edip emniyet etmektir.

Evet,

- en parlak bir mu'cize-i san'at-ı Samedaniye
- ve bir hârîka-i hikmet-i Rabbaniye olan

hayatı;

kim vermiş, yapmış ise;

- ✓ rızıkla o hayatı besleyen
- ✓ ve idame eden de odur.

Ondan başka olmaz...

Delil mi istersin?

- **En zaîf, en aptal hayvan;**

*** en iyi beslenir.**

(Meyve kurtları ve balıklar gibi).

- **En âciz, en nazik mahlûk;**

*** en iyi rızkı o yer.**

(Çocuklar ve yavrular gibi).

Evet;

Vasıta-ı rızk-ı helâl,

- **İktidar ve ihtiyar ile olmadığını;**

- **Belki, acz u za'f ile olduğunu**

anlamak için,

* balıklar ile tilkileri,

* yavrular ile canavarları,

* ağaçlar ile hayvanları

müvazene etmek kâfidir.

Demek;

Derd-i maişet için namazını terkeden,

o nefere benzer ki:

- Talimi ve siperini bırakıp,

- Çarşıda dilencilik eder.

Fakat;

Namazını kıldıktan sonra,

- Cenab-ı Rezzak-ı Kerim'in matbaha-i rahmetinden tayinatını aramak,
- başkalara bâr olmamak için bizzât gitmek;
 - * **Güzeldir, mertliktir,**
 - * **O dahi bir ibadettir.**

Hem;

**İnsan ibadet için halk olunduğunu,
Fıtratı ve cihazat-ı maneviyesi gösteriyor.**

Zira;

Hayat-ı dünyeviyesine lâzım olan,

- Amel ve iktidar cihetinde
 - * En edna bir serçe kuşuna yetişmez.

Fakat;

Hayat-ı maneviye ve uhreviyesine

lâzım olan,

- İlim ve iftikar ile
- Tazarru' ve ibadet cihetinde
 - * Hayvanatın sultanı ve
 - * Kumandanı hükmündedir.

Demek ey nefsim!

Eğer;

- **Hayat-ı dünyeviyeyi** gaye-i maksad yapsan,
- *Ve ona daim çalışsan,*
- * **En edna bir serçe kuşunun,**
 - > **bir neferi hükmünde olursun.**

Eğer;

- **Hayat-ı uhreviyeyi** gaye-i maksad yapsan,
- *Ve şu hayatı dahi ona vesile ve mezraa etsen,*
- *Ve ona göre çalışsan;*

O vakit,

- * **Hayvanatın**
 - > **büyük bir kumandanı hükmünde**
- * **Ve şu dünyada Cenab-ı Hakk'ın**
 - > **nazlı ve niyazdar bir abdi,**
 - > **mükerrem ve muhterem bir misafiri**
olursun.

**İşte sana iki yol,
istediğini intihab edebilirsin.
Hidayet ve tevfikı
Erhamürrâhimîn'den iste...**

* * *

Altıncı Söz

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰی مِنْ الْمُؤْمِنِیْنَ اَنْفُسَهُمْ
وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

**Nefis ve malını Cenab-ı Hakk'a satmak
Ve O'na abd olmak
Ve asker olmak;**

- ✓ **ne kadar kârlı bir ticaret,**
- ✓ **ne kadar şerefli bir rütbe**

olduğunu anlamak istersen,

Şu temsilî hikâyeciği dinle:

Bir zaman bir padişah,

raiyetinden iki adama,

Her birisine emaneten **birer çiftlik** verir ki;

İçinde fabrika, makine, at, silâh gibi

her şey var.

Fakat;

- Fırtınalı bir muharebe zamanı olduğundan,
 - * Hiçbir şey kararında kalmaz.
 - * Ya mahvolur veya tebeddül eder gider.

Padişah, o iki nefere kemal-i merhametinden

Bir yaver-i ekremini gönderdi.

Gayet merhametkâr **bir ferman** ile

onlara diyordu:

Elinizde olan emanetimi bana satınız.

Tâ, sizin için muhafaza edeyim,

Beyhude zayi' olmasın.

- **Hem** muharebe bittikten sonra
- * size daha güzel bir surette iade edeceğim.

- **Hem** güya o emanet malınızdır,
- * pek büyük bir fiat size vereceğim.

- **Hem** o makine ve fabrikadaki âletler,
- * benim namımla
- * ve benim tezgâhımda işlettirilecek.

Hem fiatı, hem ücretleri, birden bine yükselecek.

- * Bütün o kârı size vereceğim.

- **Hem** de siz, âciz ve fakirsiniz.

O koca işlerin masarifatını tedarik edemezsiniz.

- * Bütün masarifatı ve levazımatı,
- ben deruhde ederim.

- * Bütün vâridatı ve menfaatı size vereceğim.

- **Hem** de terhisat zamanına kadar,

- * elinizde bırakacağım.

İşte beş mertebe kâr içinde kâr...

Eğer bana satmazsanız;

Zâten görüyorsunuz ki,
hiç kimse elindeki muhafaza edemiyor.
Herkes gibi elinizden çıkacaktır.

• **Hem**

* Beyhude gidecek,

• **Hem**

* O yüksek fiattan mahrum kalacaksınız.

• **Hem**

* O nâzik, kıymetdar âletler, mizanlar,
istimal edilecek şahane madenler
ve işler bulmadığından;
bütün bütün kıymetten düşecekler.

• **Hem**

* İdare ve muhafaza zahmeti ve külfeti
başınıza kalacak.

• **Hem**

* Emanette hıyanet cezasını göreceksiniz.

İşte beş derece hasaret içinde hasaret...

Hem de bana satmak ise;

* Bana asker olup,
benim namımla tasarruf etmek demektir.

Âdi bir esir ve başıbozuğa bedel,

* Âlî bir padişahın,
Has, serbest bir yaver-i askeri olursunuz.

Onlar,

Şu iltifatı ve fermanı dinledikten sonra,

O iki adamdan,

• **Aklı başında olanı** dedi:

- Baş üstüne, ben maaliftihar satarım.

Hem, bin teşekkür ederim.

• **Diğeri mağrur,**

Nefsi firavunlaşmış, hodbin, ayyaş,

güya ebedî o çiftlikte kalacak gibi,

Dünya zelzelelerinden dağdağlarından haberi yok.

Dedi:

- Yok! Padişah kimdir?

Ben mülkümü satmam, keyfimi bozmam...

Biraz zaman sonra;

• **Birinci adam** öyle bir mertebeye çıktı ki,

* Herkes haline gıpta ederdi.

* Padişahın lütfuna mazhar olmuş,

* Has sarayında saadetle yaşıyor.

• **Diğeri,** öyle bir hale giriftar olmuş ki:

* Hem herkes ona acıyor,

* Hem de “müstehak!” diyor.

Çünkü hatasının neticesi olarak,

* Hem saadeti ve mülkü gitmiş,

* Hem ceza ve azab çekiyor.

İşte ey nefs-i pürheves!

Şu misalin dûrbîni ile hakikatın yüzüne bak.

• **Amma o padişah ise,**

Ezel-ebed Sultanı olan Rabbin, Hâlıkındır.

• **Ve o çiftlikler, makineler, âletler, mizanlar ise,**

- * Senin daire-i hayatın içindeki mâmelekin,
- * ve o mâmelekin içindeki cisim, ruh ve kalbin,
- * ve onlar içindeki göz ve dil, akıl ve hayal gibi zahirî ve bâtınî hasselerindir.

• **Ve o yaver-i ekrem ise,**

* Resul-i Kerim'dir.

• **Ve o ferman-ı ahkem ise,**

- * Kur'an-ı Hakîm'dir ki,
Bahsinde bulunduğumuz ticaret-i azîmeyi,
Şu âyetle ilân ediyor:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ

• **Ve o dalgalı muharebe meydanı ise,**

- * Şu fırtınalı dünya yüzüdür ki;
Durmuyor, dönüyor, bozuluyor
ve her insanın aklına şu fikri veriyor:

**“Madem her şey elimizden çıkacak,
fâni olup kaybolacak.
Acaba bâkiye tebdil edip
ibka etmek çaresi yok mu?”**

deyip, düşünürken,

Birden semavî sadâ-yı Kur'an işitiliyor.

Der: “Evet var.

**Hem, beş mertebe kârlı bir surette,
güzel ve rahat bir çaresi var.”**

Sual: Nedir?

Elcevab:

Emaneti, sahib-i hakikîsine satmak..

**İşte o satışta,
beş derece kâr içinde kâr var.**

• **Birinci kâr: Fâni mal, beka bulur.**

Çünkü;

* Kayyum-u Bâki olan Zât-ı Zülcelal'e verilen

* Ve onun yolunda sarfedilen **şu ömr-ü zâil**,
bâkiye inkılab eder, bâki meyveler verir.

O vakit ömür dakikaları,

* Âdeta tohumlar, çekirdekler hükmünde
zahiren fena bulur, çürür.

* Fakat âlem-i bekada, saadet çiçekleri açarlar
ve sünbüllenişirler.

* Ve Âlem-i Berzah'ta ziyadar, munis
birer manzara olurlar.

• **İkinci kâr: Cennet gibi bir fiat veriliyor.**

• **Üçüncü kâr:**

**Her âza ve hasselerin kıymeti,
birden bine çıkar.**

Meselâ: Akıl bir âlettir.

**Eğer Cenab-ı Hakk'a satmayıp,
Belki nefis hesabına çalıştırsan,**

Öyle meş'um ve müz'iç ve muacciz

Bir âlet olur ki;

* Geçmiş zamanın âlâm-ı hazînesini

* Ve gelecek zamanın ehval-i muhavvifanesini

* Senin bu bîçare başına yükletecek,

* Yümünsüz ve muzır bir âlet derekesine iner.

İşte bunun içindir ki:

Fâsık adam,

aklın iz'ac ve tacizinden kurtulmak için,

galiben ya sarhoşluğa veya eğlenceye kaçar.

Eğer Mâlik-i Hakikî'sine satılsa,

Ve onun hesabına çalıştırsan;

Akıl, öyle tılsımlı bir anahtar olur ki:

Şu kâinata olan,

* Nihayetsiz rahmet hazinelerini

* Ve hikmet definelerini açar.

* Ve bununla sahibini,

Saadet-i ebediyeye müheyya eden,

* Bir **Mürşid-i Rabbanî** derecesine çıkar.

Meselâ: Göz bir hassedir ki,

Ruh bu âlemi o pencere ile seyreder.

**Eğer Cenab-ı Hak' a satmayıp,
Belki nefis hesabına çalıştırsan,**

* Geçici, devamsız bazı güzellikleri, manzaraları
seyr ile

* Şehvet ve heves-i nefsanîyeye,

bir kavvad derekesinde bir hizmetkâr olur.

**Eğer gözü, gözün Sâni'-i Basîr'ine satsan
ve onun hesabına ve izni dairesinde
çalıştırsan;**

O zaman şu göz;

* Şu kitab-ı kebir-i kâinatın bir **mütalaacısı**

* Ve şu âlemdeki

mu'cizat-ı san'at-ı Rabbanîyenin bir **seyircisi**

* Ve şu Küre-i Arz bahçesindeki

rahmet çiçeklerinin mübarek bir **arısı**

derecesine çıkar.

Meselâ: Dildeki kuvve-i zaikayı,

**Fâtır-ı Hakîm'ine satmazsan,
belki nefis hesabına, mide namına
çalıştırsan;**

* O vakit midenin tavlasına ve fabrikasına
bir **kapıcı** derekesine iner, sukut eder.

Eğer Rezzak-ı Kerim'e satsan;

O zaman dildeki kuvve-i zaika,

* Rahmet-i İlahiye hazinelerinin

bir **nâzır-ı mahiri**....

* Ve Kudret-i Samedaniye matbahlarının

bir **müfettiş-i şâkiri**

rütbesine çıkar.

İşte; Ey akıl, dikkat et!

• **Meş'um bir âlet** nerede?

* **Kâinat anahtarı** nerede?

Ey göz, güzel bak!

• **Âdi bir kavvad** nerede?

* Kütübhane-i İlahînin

mütefennin bir nâzırı nerede?

Ve Ey dil, iyi tad!

• Bir **tavla kapıcısı**

• Ve bir **fabrika yasağcısı** nerede?

* **Hazine-i hâssa-i rahmet nâzırı**

nerede?

Ve daha bunlar gibi,

başka âletleri ve âzaları kıyas etsen

anlarsın ki:

* Hakikaten mü'min **Cennet'e lâayık**

* Ve kâfir **Cehennem'e muvafık**

bir mahiyet kesbeder.

**Ve onların herbiri,
öyle bir kıymet almalarının sebebi:**

Mü'min, imanıyla,

Hâlıkının emanetini,

* Onun namına

* Ve izni dairesinde istimal etmesidir.

Ve **Kâfir**, hıyanet edip,

* Nefs-i emmare hesabına çalıştırmasıdır.

• **Dördüncü Kâr:**

İnsan zâiftir, belaları çok....

Fakirdir, ihtiyacı pek ziyade....

Âcizdir, hayat yükü pek ağır....

Eğer;

• Kadîr-i Zülcelal'e dayanıp tevekkül etmezse,

• Ve itimad edip teslim olmazsa,

* Vicdanı daim azab içinde kalır.

* Semeresiz meşakkatler, elemeler, teessüfler
onu boğar.

* Ya sarhoş veya canavar eder.

• **Beşinci kâr:**

Bütün o âza ve âletlerin ibadeti ve tesbihatı

ve o yüksek ücretleri,

en muhtaç olduğun bir zamanda,

Cennet yemişleri suretinde sana verileceğine;

ehl-i zevk ve keşif ve ehl-i ihtisas ve müşahede
ittifak etmişler.

İşte

**Bu beş mertebe kârlı ticareti yapmazsan
Şu kârlardan mahrumiyetten başka,
Beş derece hasaret içinde
Hasarete düşeceksin.**

• **Birinci hasaret:**

- O kadar sevdiğin **mal** ve **evlâd**,
- ve perestiş ettiğin **nefis** ve **heva**,
- ve meftun olduğun **gençlik** ve **hayat**,
- * zayi' olup kaybolacak,
- * senin elinden çıkacaklar.

Fakat;

- * günahlarını, elemelerini sana bırakıp
- * boynuna yükletecekler.

• **İkinci hasaret:**

- Emanette hıyanet cezasını çekeceksin.

Çünkü;

- * En kıymetdar âletleri,
- * En kıymetsiz şeylerde sarfedip
- * Nefsine zulmettin.

• **Üçüncü hasaret:**

- Bütün o kıymetdar cihazat-ı insaniyeyi,
- * hayvanlıktan çok aşağı bir derekeye düşürüp
- * hikmet-i İlahiyeye iftira ve zulmettin.

• **Dördüncü hasaret:**

- Acz ve fakrın ile beraber,

* O pek ağır hayat yükünü, zaîf beline yükleyip

* zeval ve firak sillesi altında

daim vaveylâ edeceksin.

• **Beşinci hasaret:**

- Hayat-ı ebediye esasatını

- ve saadet-i uhreviye levazimatını

tedarik etmek için verilen,

Akıl, kalb, göz ve dil gibi,

Güzel hediye-i Rahmaniyyeyi,

* Cehennem kapılarını sana açacak,

* Çirkin bir surete çevirmektir.

Şimdi satmağa bakacağız.

Acaba o kadar ağır bir şey midir ki,
çokları satmaktan kaçıyorlar.

Yok, kat'â ve aslâ!

Hiç öyle ağırlığı yoktur.

Zira helâl dairesi geniştir,

keyfe kâfi gelir.

Harama girmeye hiç lüzum yoktur.

Feraiz-i İlahiye ise hafiftir, azdır.

**Allah'a abd ve asker olmak,
öyle lezzetli bir şereftir ki,
tarif edilmez.**

Vazife ise:

Yalnız bir asker gibi

Allah namına işlemeli, başlamalı.

Ve Allah hesabıyla vermeli ve almalı.

**Ve izni ve kanunu dairesinde
hareket etmeli, sükûnet bulmalı.**

Kusur etse, istiğfar etmeli.

Yâ Rab!

Kusurumuzu afvet.

Bizi kendine kul kabul et.

Emanetini kabzetmek zamanına kadar

Bizi emanette emin kıl.

**Âmîn demeli
ve ona yalvarmalı.**

*** * ***